EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 24.5.2023
COM(2023) 623 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Rumæniens nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Rumæniens konvergensprogram 2023

{SWD(2023) 623 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Rumæniens nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Rumæniens konvergensprogram 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker[1], særlig artikel 9, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer[2], særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241[3] om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af EU. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager den til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, som navnlig skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i EU og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for

[1] EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

[2] EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

[3] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

(2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023[4], som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i undersøgelsen, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Rumænien blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som Rådet vedtog den 16. maj 2023, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023 med en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, som Rådet vedtog den 13. marts 2023.

(3) Selv om EU's økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. EU står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge EU's konkurrenceevne og produktivitet.

(4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen "En industriplan for den grønne pagt til den CO2-neutrale tidsalder"[5] for at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge EU's produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå EU's ambitiøse klimamål, samt at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Planen er baseret på fire søjler, nemlig forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen også meddelelsen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030"[6], der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en vækstfremmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter med henblik på aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på EU's og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.

---

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

(5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.

(6) REPowerEU-forordningen[7], der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af EU's afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af EU's energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten. Forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. De vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt til den CO2-neutrale tidsalder og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.

(7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024. Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning[8]. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde. Medlemsstaterne blev opfordret til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at referenceværdien for underskuddet på 3 % af BNP overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i langt højere grad end tidligere målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen foreslog, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres og formuleres på grundlag af de primære nettoudgifter som foreslået i dens meddelelse om

[7] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU[9]. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat bør beskytte nationalt finansierede investeringer og sørge for at anvende midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

(8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i EU. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. Forslagene skal give medlemsstaterne mere kontrol over tilrettelæggelsen af deres mellemfristede planer, samtidig med at der indføres en strengere håndhævelsesordning til at sikre, at medlemsstaterne opfylder tilsagnene i deres mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Det er hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.

(9) Den 31. maj 2021 indgav Rumænien sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til forordningen. Den 3. november 2021 vedtog Rådet en afgørelse om godkendelse af vurderingen af Rumæniens genopretnings- og resiliensplan[10]. Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har truffet en afgørelse om, at Rumænien på tilfredsstillende vis har nået de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.

(10) Den 11. maj 2023 forelagde Rumænien sit nationale reformprogram 2023 og den 10. maj 2023 sit konvergensprogram 2023 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Rumæniens halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.

(11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten 2023 for Rumænien[11]. Heri foretages der en vurdering af Rumæniens fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Rumæniens gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der

9 COM(2022) 583 final.

10 Rådets gennemførelsesafgørelse af 3. november 2021 om godkendelse af vurderingen af Rumæniens genopretnings- og resiliensplan (ST 12319/2021; ST 12319/2021 ADD 1).

11 SWD(2023) 623 final.

også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Rumæniens fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af EU's overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling.

(12) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Rumænien i henhold til artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjort resultatet heraf den 24. maj 2023[12]. Den konkluderede, at Rumænien er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Sårbarhederne vedrører navnlig betalingsbalancen, og er knyttet til et stort offentligt underskud, mens der er et øget overophedningspres. Det store underskud på de løbende poster forværredes betydeligt efter den recession, som pandemien forårsagede, og gør økonomien sårbar over for eksterne finansieringschok. Det fortsatte store underskud på de løbende poster risikerer at føre til en negativ nettostilling over for udlandet. Der er klare tegn på overophedning med en foruroligende høj kerneinflation, en lønvækst godt oppe i det tocifrede område og en relativt lav arbejdsløshed. Indikatorerne for omkostningskonkurrenceevnen forventes at stabilisere sig, men der er stadig strukturelle problemer. Valutakursen synes at ligge over det niveau, som den umiddelbart burde i betragtning af de underliggende økonomiske forhold, og den er fortsat genstand for en stærkt styring. Det offentlige underskud har været stort i flere år og har været baggrunden en stor del af den overskydende efterspørgsel og de efterfølgende underskud på betalingsbalancen; selv om der sker en forbedring med hensyn til det offentlige underskud, forventes det fortsat at være betydeligt i år og næste år. Faldet i det offentlige underskud i 2022 skyldtes hovedsagelig en markant vækst i det nominelle BNP, som igen i høj grad hviler på overophedning af den indenlandske efterspørgsel. Risikopræmier og statslige låneomkostninger er betydeligt højere end i årene før pandemien. I betragtning af den igangværende stramning i de globale likviditetsforhold vil det være vigtigt at vende den nuværende tendens. Fremover bør finanspolitisk tilpasning være den foretrukne metode til at bringe efterspørgslen mere på linje med udbuddet og til at begrænse det indenlandske underskud og underskuddet på betalingsbalancen. Fuld gennemførelse af de skatte- og pensionsreformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, samt opfyldelse af de finanspolitiske mål inden for rammerne af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud vil begrænse den nuværende dynamik betydeligt.

(13) Den 3. april 2020 vedtog Rådet afgørelse (EU) 2020/509[13] og fastslog, at der forelå et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien på grund af manglende opfyldelse af underskudskriteriet i 2019. Den 3. april 2020 fremsatte Rådet også en henstilling[14] med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud i Rumænien til ophør senest i 2022. I betragtning af den store nedgang i den økonomiske aktivitet som følge af covid-19-pandemien og det dermed forbundne behov for finanspolitikker til støtte for genopretningen rettede Rådet den 18. juni 2021 en ny henstilling til Rumænien[15] om at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud til ophør senest i 2024. I sin henstilling af 18. juni 2021 henstillede

[12] SWD(2023) 642 final.

[13] Rådets afgørelse (EU) 2020/509 af 3. april 2020 om et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien (EUT L 110 af 8.4.2020, s. 58).

[14] Rådets henstilling af 3. april 2020 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien til ophør (EUT C 116 af 8.4.2020, s. 1).

[15] Rådets henstilling af 18. juni 2021 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien til ophør (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 111).

Rådet til, at Rumænien skulle nedbringe sit offentlige underskud til 8,0 % af BNP i 2021, 6,2 % af BNP i 2022, 4,4 % af BNP i 2023 og 2,9 % af BNP i 2024. Dette svarede til en nominel vækst i de primære offentlige nettoudgifter på 3,4 % i 2021, 1,3 % i 2022, 0,9 % i 2023 og 0,0 % i 2024. Det svarede til en årlig strukturel tilpasning på 0,7 % af BNP i 2021, 1,8 % af BNP i 2022, 1,7 % af BNP i 2023 og 1,5 % af BNP i 2024. I henstillingen blev det også præciseret, at eventuelle ekstraordinære indtægter bør anvendes til at nedbringe det offentlige underskud, og at Rumænien burde sikre en fuldstændig og effektiv anvendelse af dets nationale finanspolitiske rammer. Endelig erklærede Rådet også, at for at sikre, at den finanspolitiske strategi på mellemlang sigt bliver en succes, ville det også være vigtigt at støtte den finanspolitiske konsolidering med omfattende reformer.

(14) Ifølge data, som er valideret af Eurostat[16], faldt Rumæniens offentlige underskud fra 7,1 % af BNP i 2021 til 6,2 % i 2022, mens den offentlige gæld faldt fra 48,6 % af BNP ved udgangen af 2021 til 47,3 % ved udgangen af 2022. Dette er i overensstemmelse med målet for det samlede offentlige underskud for 2022 i Rådets henstilling. Tilpasningen af den strukturelle saldo for 2022 var på 0,4 procentpoint af BNP, hvilket er et godt stykke under henstillingens 1,8 procentpoint af BNP. Det er derfor nødvendigt med en omhyggelig analyse baseret på udgiftsmålet. I 2022 var væksten i de primære nettoudgifter (justeret for engangsforanstaltninger og finanspolitiske foranstaltninger på indtægtssiden) 14,1 %, hvilket er over de henstillede 1,3 %. Forbedringen af den strukturelle saldo gik næsten i stå i 2022, selv om de offentlige indtægter var væsentligt højere end forventet, hvilket blev forstærket af en stærk realvækst i BNP, høj inflation og en gunstig sammensætning af den økonomiske vækst. På udgiftssiden faldt de offentlige lønninger og køb af varer og tjenesteydelser som en andel af det nominelle BNP, hvilket var en følge af delvis indeksering og et selvpålagt loft for køb. De fleste andre udgiftsposter voksede imidlertid meget hurtigere end planlagt, delvis på grund af en uventet høj inflation, hvilket betød, at en del af de ekstraordinære indtægter blev brugt til at finansiere yderligere udgifter i forhold til planerne.

(15) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede disse foranstaltninger prislofter for el- og naturgastariffer for både husholdninger og erhvervsforbrugere. De omfattede også særlige udbetalinger til pensionister med lav indkomst, madkuponer til husholdninger med lav indkomst (herunder pensionister og studerende) og brændstoftilskud. Omkostningerne ved disse foranstaltninger blev delvis opvejet af nye skatter på indenlandske energiproducerende virksomheders ekstraordinære overskud. Kommissionen anslår nettobudgetomkostningerne ved alle disse foranstaltninger til 0,4 % af BNP i 2022. Den offentlige saldo er også blevet marginalt påvirket af budgetudgifterne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine, som anslås til 0,0-0,1 % af BNP i 2022.

(16) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for de budgetmæssige fremskrivninger i konvergensprogrammet, er relativt forsigtigt i 2023 og optimistisk derefter. Regeringen forventer en realvækst i BNP på 2,8 % i 2023 og 4,8 % i 2024. Til sammenligning ventes realvæksten i BNP ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at udgøre 3,2 % i 2023 og 3,5 % i 2024. Kommissionens betydeligt lavere

[16] Eurostat-Euro Indicators, 47/2023, 21.4.2023.

vækstprognose for 2024 afspejler dens syn på den forsinkede virkning af den monetære stramning på økonomien. Den afspejler også, at Kommissionen er af den opfattelse, at den rumænske økonomi i øjeblikket opererer tæt på eller over sit potentielle niveau, hvilket forekommer rimeligt i betragtning af den høje og vedvarende kerneinflation og den relativt lave arbejdsløshed. Dette begrænser potentialet for ikkeinflationær vækst.

(17) I sit konvergensprogram for 2023 forventer den rumænske regering, at det offentlige underskud vil falde fra 6,2 % af BNP i 2022 til 4,4 % i 2023 i overensstemmelse med Rådets henstilling. Det store fald afspejler den planlagte udgiftstilbageholdenhed, herunder betydelige fald i reallønnen for offentligt ansatte, og visse indtægtsforøgende foranstaltninger, herunder en forhøjelse af udbytteskattesatsen, en sænkning af tærsklen for den lave skattesats under mikrovirksomhedsordningen og stigninger i momssatserne for udvalgte produkter. Ifølge konvergensprogrammet forventes den offentlige gældskvote at falde fra 47,3 % ved udgangen af 2022 til 47,1 % ved udgangen af 2023.

(18) Den offentlige saldo i 2023 forventes fortsat at blive påvirket af de foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. Disse består af foranstaltninger, der er blevet forlænget fra 2022 (prislofter for elektricitet og naturgas, tilskud til lavindkomstgrupper i befolkningen, særlige betalinger til pensionister med lav indkomst). Omkostningerne til disse foranstaltninger opvejes fortsat i vid udstrækning af skatter på indenlandske energileverandørers ekstraordinære overskud og på fortjenstmargener. Når der tages hensyn til disse indtægter, forventes nettobudgetomkostningerne til støtteforanstaltningerne at udgøre 0,3 % af BNP i 2023. Størstedelen af foranstaltningerne i 2023 er målrettet mod de mest sårbare husholdninger, selv om de ikke fuldt ud fastholder prissignalet med henblik på at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten.

(19) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt underskud på 4,7 % af BNP i 2023. Dette er 0,3 procentpoint af BNP højere end det underskud, der forventes i konvergensprogrammet, hovedsagelig som følge af højere forventede udgifter til varer og tjenesteydelser, sociale overførsler og andre løbende udgifter, som alle forventes at stige noget langsommere end inflationen i konvergensprogrammet. Kommissionen forventer også en lidt højere vækst i skatteindtægterne end i konvergensprogrammet, hvilket hovedsagelig afspejler en højere vækst i BNP. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes en lidt lavere offentlig gældskvote (45,6 % ved udgangen af 2023) end i konvergensprogrammet.

(20) Det forventede samlede underskud for 2023 ligger ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 0,3 procentpoint af BNP over målet for det samlede underskud i Rådets henstilling Den strukturelle tilpasning anslås til ca. 1,5 % af BNP, hvilket afspejler fald i reallønningerne i den offentlige sektor og et ansættelsesstop for offentligt ansatte samt de foranstaltninger på indtægtssiden, der er beskrevet ovenfor. Tilpasningen er imidlertid en smule lavere end de henstillede 1,7 procentpoint af BNP. Det er derfor nødvendigt med en omhyggelig analyse baseret på udgiftsmålet. I 2023 forventes væksten i de primære nettoudgifter (justeret for engangsforanstaltninger og finanspolitiske foranstaltninger på indtægtssiden) ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 8,3 %, hvilket er over de henstillede 0,9 %. Alle tre indikatorer peger således i retning af en risiko for afvigelse fra den anbefalede tilpasning. I en situation med høj inflation vil de offentlige udgifter fortsat stige hurtigere end henstillet af Rådet den 18. juni 2021. En omhyggelig analyse viser, at

der risiko for, at Rumænien ikke opfylder de finanspolitiske mål for 2023, der er fastsat i Rådets henstilling af 18. juni 2021.

(21) Ifølge konvergensprogrammet forventes det offentlige underskud at falde til 2,9 % af BNP i 2024 i overensstemmelse med Rådets henstilling inden for rammerne af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Det planlagte fald i 2024 afspejler hovedsagelig en fortsat tilbageholdenhed med udgifterne med et forventet fald i de offentlige udgifter fra 38,4 % af BNP til 36,9 % af BNP. Ifølge konvergensprogrammet forventes den offentlige gældskvote at falde til 46,1 % ved udgangen af 2024. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt underskud i 2024 på 4,4 % af BNP. Dette er højere end det underskud, der forventes i konvergensprogrammet, idet de bebudede foranstaltninger ikke synes tilstrækkelige til at sikre den finanspolitiske indsats, som Rådet henstillede til i proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 ventes en højere offentlig gældskvote på 46,1 % ved udgangen af 2024.

(22) Det forventede samlede underskud for 2024 ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 ligger 1,5 procentpoint af BNP over det mål for det samlede underskud, som Rådet har henstillet til, mens tilpasningen af den strukturelle saldo forventes at være 0,3 procentpoint af BNP i 2024 sammenlignet med de henstillede 1,5 procentpoint af BNP. Det er derfor nødvendigt med en omhyggelig analyse baseret på udgiftsmålet. I 2024 forventes væksten i de primære nettoudgifter (justeret for engangsforanstaltninger og finanspolitiske foranstaltninger på indtægtssiden) ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 9,5 %, hvilket er over de anbefalede 0,0 %. Alle tre indikatorer peger således i retning af en risiko for afvigelse fra den anbefalede tilpasning. Der er ikke planlagt en betydelig finanspolitisk indsats i 2024, hvilket til dels afspejler virkningen af indekseringsreglerne i Rumænien (indekseringsrunden i 2024 for pensioner og mindstelønnen vil afspejle den høje inflation i 2022). Det skal imidlertid bemærkes, at genopretnings- og resiliensplanen indeholder en række foranstaltninger og reformer, der, hvis de vedtages og gennemføres i tide, kan medføre en betydelig stigning i de offentlige indtægter allerede i 2024 og bidrage til at nå underskudsmålet. En omhyggelig analyse viser overordnet, at der risiko for, at Rumænien ikke opfylder de finanspolitiske mål for 2024, der er fastsat i Rådets henstilling af 18. juni 2021. I betragtning af risikoen for ikke at nå henstillingens finanspolitiske mål i 2023 og 2024 synes yderligere budgetforanstaltninger at være nødvendige for at blive på tilpasningsstien og opnå en korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud senest i 2024 og styrke stillingen over for udlandet.

(23) Konvergensprogrammet henviser til reformer og investeringer planlagt under genopretnings- og resiliensplanen, der forventes at bidrage til finanspolitisk holdbarhed og bæredygtig og inklusiv vækst. Disse omfatter betydelige reformer af pensionssystemet (både særlige pensioner og generelle systemer), en ambitiøs skattereform, tiltag til styrkelse af skatteforvaltningen og reformer af statsejede virksomheder. En fuldstændig gennemførelse af disse reformer vil bidrage til at nå de underskudsmål, som Rådet har fastsat inden for rammerne af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud.

(24) Ifølge konvergensprogrammet forventes de fleste energistøtteforanstaltninger at blive udfaset i 2025. Kommissionen går også ud fra en udfasning af næsten alle

energistøtteforanstaltninger (nettoindtægter på 0,1 % af BNP i 2024). Dette hviler på en forudsætning om, at energipriserne ikke stiger igen.

(25) Konvergensprogrammet udstikker en mellemfristet finanspolitisk kurs frem til 2026. Ifølge programmet er målet for det offentlige underskud 2,9 % af BNP i 2025 og 2026 baseret på en realvækst i BNP på 5,0 % i 2025 og 4,6 % i 2026, hvilket er et godt stykke over potentialet. Efter et stort fald fra 39,8 % i 2021 til 36,9 % i 2024 vil udgiftskvoten forblive stort set uændret i 2025 og 2026. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvote at falde fra 46,1 % ved udgangen af 2024 til 45,4 % ved udgangen af 2026.

(26) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterie 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Gennemførelsen af Rumæniens plan er i gang, dog med tiltagende risiko for forsinkelser. Rumænien har indgivet to betalingsanmodninger, som svarer til 72 milepæle og mål i planen og har resulteret i en udbetaling af 2,6 mia. EUR for den første betalingsanmodning, mens den anden betalingsanmodning er ved at blive vurderet. Den stigende risiko for forsinkelser i gennemførelsen af planen skyldes den svage styring og den begrænsede kapacitet i den offentlige forvaltning. Håndteringen af disse problemer, bl.a. ved at sikre tilstrækkelige menneskelige ressourcer, er afgørende for en bedre koordinering af planen og en rettidig gennemførelse af investeringer. Desuden vil gennemførelsen af vigtige strukturreformer kræve fortsat politisk engagement og ejerskab. I betragtning af planens betydelige makroøkonomiske og finanspolitiske relevans vil en rettidig og fuldstændig gennemførelse af foranstaltningerne være afgørende for at begrænse eksterne og finanspolitiske sårbarheder. Planen forventes at blive revideret i 2023, bl.a. med et REPowerEU-kapitel, samtidig med at der tages hensyn til den reducerede ikketilbagebetalingspligtige støtte som følge af Rumæniens stærke økonomiske genopretning. Der finder løbende drøftelser sted med henblik herpå. En hurtig medtagelse af det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Rumæniens strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk og effektivt at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over planen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.

(27) Kommissionen godkendte alle Rumæniens programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Rumænien.

(28) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Rumænien over for andre udfordringer, som knytter sig til energipolitikken og den grønne omstilling.

(29) Rumænien står over for udfordringer i forbindelse med dekarbonisering, da landet stadig er meget afhængigt af fossile brændsler. Andelen af fossile brændsler (kul, olie og gas) steg en smule i 2021 i forhold til 2020. Den lå på 72 % i 2021, mens

vedvarende energikilder kun udgjorde en andel på ca. 20 %. Rumænien er den næststørste gasproducent i EU og leverer hovedsagelig til hjemmemarkedet. Et fokus på effektiv udrulning af vedvarende energikilder, en betydeligt mere energieffektiv boligsektor og anvendelse af nye teknologier i industrien vil bidrage til, at Rumænien kan nå EU's og de nationale energi- og klimamål for 2030, der er fastsat i Fit for 55-pakken. Rumæniens forbrug af naturgas faldt med 20 % i perioden august 2022-marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående 5 år, hvilket er bedre end reduktionsmålet på 15 %. Rumænien har mulighed for at gennemføre midlertidige foranstaltninger til reduktion af gasefterspørgslen indtil den 31. marts 2024[17].

(30) Øget netkapacitet er afgørende for at reducere anvendelsen af fossile brændsler og fremskynde omstillingen til ren energi. Rumæniens kul- og brunkulskraftværker, der som fastlagt i landets genopretnings- og resiliensplan forventes lukket senest i 2032, bør erstattes af vedvarende energikilder. De eksisterende transmissions- og distributionsnet begrænser imidlertid udnyttelsen af nye vedvarende energikilders kapacitet. Flaskehalse i nettet hindrer udbredelsen af vedvarende energi. Der er behov for investeringer for at opgradere og digitalisere de eksisterende net med henblik på at integrere ny produktion fra vedvarende energikilder og øge sammenkoblingskapaciteten med nabomedlemsstater i overensstemmelse med klimamålene. Det vil kræve en tilstrækkelig og avanceret integreret systemplanlægning at opgradere og udvide nettet (både på transmissions- og distributionsniveau) for at imødekomme efterspørgslen og behovet for fleksibilitet. Desuden vil en forenkling af udpegelsen af særligt egnede områder for vedvarende energi og yderligere strømlining af de tilknyttede procedurer, herunder forenkling af udbredelsen af anlæg til vedvarende energi med en begrænset kapacitet (såsom solcellepaneler) til bygninger, forbedre den nuværende situation, hvor det er relativt let at opnå tilladelser til at etablere anlæg baseret på vedvarende energi, men det er en større udfordring at opnå de nødvendige tilladelser til at tilslutte dem til nettet.

(31) I byggesektoren vil højere nationale mål for 2030 kræve yderligere finansiering til landets bygningsmasse. Den rumænske genopretnings- og resiliensplan indeholder et mål om renovering af 2,4 mio. m^2 offentlige bygninger og 4,4 mio. m^2 boliger, mens der inden for rammerne af samhørighedspolitikken er øremærket midler til renovering af 1,6 mio. m^2 i begge sektorer. Dårlig adgang til finansiering og information i forbindelse med energirenovering og anlæg til vedvarende energi hæmmer imidlertid i alvorlig grad yderligere forbedringer. Navnlig bedre adgang til finansiering for husholdninger og små virksomheder med henblik på at øge energieffektiviteten vil bidrage væsentligt til at mindske Rumæniens afhængighed af fossilt brændsel og samtidig bekæmpe energifattigdom. Desuden burde regionale og lokale myndigheder oplyse mere om, hvordan man får adgang til midler til energirenovering, og hvilken type små anlæg til vedvarende energi der kan installeres i bygninger og husholdninger.

(32) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af nettonulteknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonuløkonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, og målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger, som understøttes af effektive arbejdspolitikker, er afgørende for at afhjælpe manglen på

[17] Rådets forordning (EU) 2022/1369 og Rådets forordning (EU) 2023/706.

kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud skal disse foranstaltninger være tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i Rumænien inden for flere erhverv, der krævede specifikke færdigheder eller viden med henblik på den grønne omstilling, herunder isoleringsarbejde, bygningsingeniørarbejde og byggeledelse.

(33) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået konvergensprogrammet 2023, og dets holdning[18] afspejles i henstilling 1 nedenfor,

(34) På baggrund af Kommissionens dybdegående undersøgelse og vurderingen heri har Rådet gennemgået det nationale reformprogram 2023 og konvergensprogrammet 2023. Dets henstillinger i henhold til artikel 6 i forordning (EU) nr. 1176/2011 afspejles i henstilling 1 nedenfor. De politikker, der henvises til i henstilling 1, bidrager til at afhjælpe sårbarheder i forbindelse med betalingsbalancen, og problemer med konkurrenceevnen, der er dukket op igen. Henstilling 2 og 3 bidrager til at gennemføre henstilling 1.

HENSTILLER, at Rumænien i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. føre en finanspolitik, der er i overensstemmelse med Rådets henstilling af 18. juni 2021 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien til ophør i 2024 og styrke Rumæniens stilling over for udlandet;

   begrænse de energistøtteforanstaltninger, der er i kraft, inden udgangen af 2023 og anvende de dermed forbundne besparelser til at nedbringe det offentlige underskud; dersom nye stigninger i energipriserne nødvendiggør støtteforanstaltninger, sikre, at disse er målrettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er økonomisk overkommelige og opretholder incitamenterne til energibesparelser;

   opretholde nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv udnyttelse af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling;

   fortsætte med at forfølge en mellemfristet finanspolitisk strategi i perioden efter 2024 med gradvis og holdbar konsolidering kombineret med investeringer og reformer, der kan føre til en højere bæredygtig vækst, med henblik på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt

2. sikre en effektiv forvaltning og styrke den administrative kapacitet for få gennemført genopretnings- og resiliensplanen hurtigt og gnidningsløst; hurtigt færdiggøre REPowerEU-kapitlet, således at gennemførelsen kan påbegyndes snarest; fortsætte den hurtige gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken, idet der sikres komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen

[18] I henhold til artikel 5, stk. 2, og artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

3. mindske afhængigheden af fossilt brændsel og fremskynde omstillingen til ren energi, navnlig ved at udbrede vedvarende energi hurtigere og forbedre netkapaciteten, således at markedet åbnes for ny kapacitet; Øge energieffektiviteten og ambitionerne for bygningsrenoveringsindsatsen, herunder ved at give bedre adgang til oplysninger og bæredygtige finansieringsmuligheder; øge de politiske bestræbelser på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den […].

På Rådets vegne
Formand